

Wethouder Glimina Chakor: „Elk doel heiligt het middel. Je hoeft geen groene rakker te zijn.” FOTO HENK TAMMENS

‘Stenen’ stadstuinen gaan steeds vaker op de schop in de strijd tegen de opwarming van de aarde. Vijf jaar nadat het begon in Groningen, rolt Operatie Steenbreek door heel Nederland.

ERIK VAN DER VEEN

Neem Vinkhuizen. Vijfhonderd struiken en planten had de gemeente Groningen er in de aanbidding voor wijkbewoners, in ruil voor een tegel uit hun tuin. „Binnen tien minuten waren we uitverkocht”, zegt Marc Remijn.

Vergroenen lééft, constateert de ‘Chef Steenbreek’ bij de gemeente Groningen. Vijf jaar nadat de gemeente het actief ging stimuleren, loopt het aantal Stadstuinen dat de stenen stadstuin een groene make-over geeft, nog ieder jaar harder op. En niet alleen in eigen tuin worden massaal tegels gelicht. Ook op de stoep voor de deur leggen steeds meer Groningers gevel- en boomtuintjes aan met steun van de gemeente.

„Toen we begonnen met die gevultuintjes dachten we: als we de duizend halen, zou het mooi zijn. Inmiddels zitten we over de drieduizend”, zegt Remijn die als beleidsmede-

werker Leefkwaliteit een dagtaak heeft aan de vergroening van zijn stad. „Het is een van onze ‘succesnummers’, samen met de subsidie die we geven voor groene daktuinen en de korting op de aanschaf van een regenton bij een van de bouwmarkten. Dit jaar gaan we richting de vierhonderd aanvragen voor zo’n daktuin.”

Goed voor het milieu, goed voor de vogels en insecten, goed voor de onderlinge contacten in de buurt en vaak ook nog goed voor de portemonnee, zegt wethouder Glimina Chakor. Zij heeft Operatie Steenbreek niet voor niks tot een van de speerpunten gemaakt van haar ‘uitvoeringsagenda’ om Groningen in 2050 leefbaar te houden ondanks de verder oplopende opwarming.

„Elk doel heiligt het middel”, zegt de wethouder haast cruijffiaans. „Je hoeft geen groene rakker te zijn. Als jij een groen dak wilt aanleggen omdat dat energie bespaart, is dat óók een goeie reden. En met de bijdrage die we geven per vierkante meter loont het écht. Elk klein beetje helpt: ook een groen dak op een garage of fietsenschuurtje.”

Harenaar Wout Veldstra stond vijf jaar geleden mee aan de wieg van Operatie Steenbreek. Als stadsecoloog bij de gemeente Groningen stak hij in 2015 de koppen bij elkaar met collega’s uit Den Haag, Eindhoven, Amersfoort en Leeuwarden, nadat Wageningse wetenschappers alarm sloegen over de zware impact die de opwarming van de aarde gaat krijgen in onze ‘stenen’ steden.

„We wilden kijken: wat kunnen we nu op kleine schaal doen om die versterking terug te dringen”, zegt Veldstra. Voor grote maatregelen zagen hij en zijn collega’s indertijd nog niet veel gevoel van urgentie bij de politici. „Bij ons in Groningen was net de hele

binnenstad volgeplempt met gele steentjes.”

Maar met veel kleine stappen kun je ook een eind komen, bedachten Veldstra en co. Daaruit ontstond het idee van een plant voor een tegel. De rest is geschiedenis. Veldstra doorkruist nu al weer een paar jaar het land als voorzitter en stuwende kracht achter de Operatie Steenbreek en ziet het tij langzaam keren.

„Na een aarzelend begin gaat het steeds harder”, constateert Veldstra. Inmiddels hebben 140 gemeenten, provincies en waterschappen zich aangesloten bij Operatie Steenbreek. De afspraak in het landelijke Klimaatakkoord dat Nederland in 2050 klimaatneutraal moet zijn, werkt als een aanjager. „Veertig procent van het Nederlandse grondoppervlak is niet in bezit van overheden. Die beseffen nu dat ze het doel niet gaan halen als ze niet ook hun inwoners en bedrijfsleven erbij trekken.”

Wil de stad het hoofd in de toekomst cool houden dan is de hulp van de Groningers

Groningen sluit groenpact

Acht regionale natuur- en landschapsorganisaties gaan actief helpen om Groningen groener en klimaatbestendig te krijgen. De samenwerking werd gisteren bezegeld met de ondertekening van het manifest Groningen Groen!

De strijd tegen de opwarming van de stad is een van de speerpunten in het tienpuntenplan. In een nieuw Gemeentelijk Natuuroverleg denken de acht clubs, van Groninger Landschap en Staatsbosbeheer tot de Stads Vogelwerkgroep, mee over maatregelen ter versterking van de natuur. Dat loopt van groene energie, natuurvriendelijke woningbouw en de bescherming van kwetsbare natuur en landschappen tot het terugdringen van dierensterfte in het verkeer.

keihard nodig, beseft Chakor. In haar uitvoeringsagenda becijfert dat tot 2050 in totaal 135 miljoen aan maatregelen nodig is om alle effecten van de klimaatverandering op te vangen. Ook met de woningcorporaties en bedrijvenverenigingen op de industrieparken in de stad is ze daarom in gesprek. „Het motto is: ‘Wij vergroenen, doe je mee?’ We kunnen het als gemeente niet alleen.”

Ook de betegelde binnenplaats waar Chakors werkkamer op uitkijkt, moet er daarom aan geloven. Binnenkort bloeien hier bloemen, zoemen de bijtjes en verdwijnt het regenwater niet meer rechtstreeks in het riool, maar sijpelt het via een ‘wadi’ langzaam de bodem in. Haar gasten kunnen straks een stukje ‘aanschouwelijk onderwijs’ verwachten: „Wij schrijven als gemeente altijd alles op in ingewikkelde, allesomvattende beleidsplannen. Maar hier kan ik iedereen laten waar het in de praktijk over gaat.”

„We zetten en ‘groen’ letterlijk in de etalage”, zegt ook Remijn. Groningen wil vergroenen zo gemakkelijk mogelijk maken. De website biedt daarom een interactief overzicht van alle manieren waarop de gemeente een (financieel) handje helpt. „Zelfs als je alleen maar googelt op ‘dak’, ‘gemeente’ en ‘Groningen’ word je direct doorgeleid naar de aanvraag voor een groene daktuin.”

Corona haalt dit jaar een streep door het lustrumfeest van Operatie Steenbreek. Festiviteiten zijn afgeblazen of gaan noodgedwongen digitaal. Maar de crisis geeft de campagne ook nieuwe wind in de zeilen, zegt Veldstra. Nu Nederland massaal thuis zit, krijgt ook de tuin extra aandacht. Zijn groene missie door het land mag even stokken door het virus, maar de operatie rolt door. „Het groeit nu eigenlijk vanzelf.”

Tegels lichten voor een koelere stad

Gevoelstemperatuur 2019 op een hete windstille dag met in het buitengebied 32°C

Gevoelstemperatuur 2050 op een hete windstille dag met in het buitengebied 34,1°C

‘Hittestress’ in Stad kan levens gaan bedreigen

Op een tropische zomerdag in de toekomst kan de temperatuur op de Grote Markt oplopen tot een levensbedreigend niveau. Gezondheidsklachten en zelfs sterfte liggen op de loer als Groningen niet op de rem trapt. Ingenieursbureau Tauw bracht in opdracht van de gemeente in kaart hoe de temperatuur in de stad oploopt bij een zomerdag van 32 graden en berekende met een computermodel hoe dat verandert als de klimaatopwarming tot 2050 nog met 2 graden oploopt zoals verwacht.

Bij een toekomstige zomerdag van 34 graden blijven Noorderplantsoen en andere groene stadsdelen nog redelijk op dat gemiddelde, maar op pleinen in de binnenstad schiet het kwik ver over de 40 graden. Dat geldt als ‘extreme hittestress’ die levensbedreigend is voor kinderen en ouderen. Groningen bekijkt onder meer op de Grote Markt en Damsterplein of bomen en water verkoeling kunnen brengen. Het is een van de maatregelen waarmee het gemeentebestuur de stad ‘klimaatbestendig’ wil krijgen.